

N Y M B U R S K Ý

PÁBITELE

číslo 38

Jiří Menzel přijel na oslavu

V sobotu 27. listopadu 2010 se v Městské knihovně sešli členové Klubu čtenářů Bohumila Hrabala na svém tradičním adventním setkání, tentokrát ovšem zarámovaném slavnostní atmosférou oslavy 115. výročí Městské knihovny v Nymburce. Zcela nečekán a neoficiálně přijel na oslavu pan režisér Jiří Menzel.

Nymburský deník k tomu napsal:

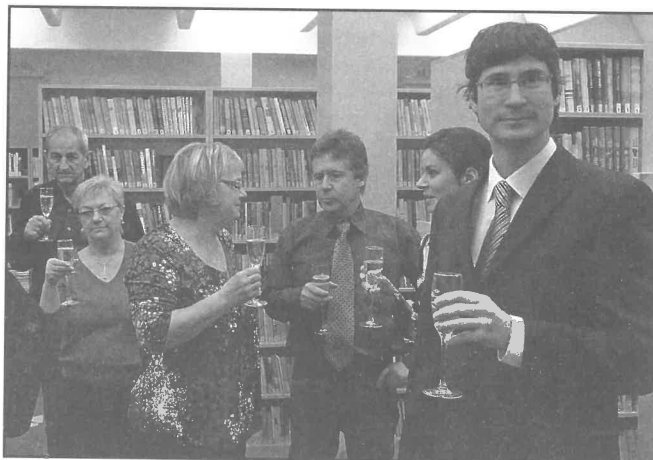
„Stopatnáctiletá dáma plná knih v sobotu ožila známými lidmi a hudbou. Slavnostní otevření nově zrekonstruovaného oddělení pro dospělé čtenáře doprovodila nymburská kapela Crossband, mezi čtenáři Hrabala přivítali také Jiřího Menzela.

Do času adventního vstoupila nymburská knihovna několikanásobně slavnostně. Červenou stuhu na vstupu do nového žlutého oddělení pro dospělé přestříhli spolu s ředitelkou knihovny Helenou Liptákovou také čerství nymburští místostarostové Pavel Fojtík a Zdeněk Vocásek.

Spolu s knihovnickým kolektivem připili šampaňským knihovně na zdraví. „Čtenáři dnes mohou vybírat ze současných zhruba sedmdesáti tisíc knih pro dospělé v nových regálech a dvaceti periodik,“ uvedla spokojeně ředitelka Helena Liptáková. V novém oddělení na ně čeká také internet zdarma a bezbariérový přístup pomůže nejen maminkám s kočárky. Pro ty je v oddělení připraveno originální parkoviště.

S knihovnou slavili také členové Klubu čtenářů Bohumila Hrabala, kteří besedovali s Tomášem Mazalem, přítelem Hrabala a autorem kni-

hy o spisovateli. Mezi ně patří také režisér Jiří Menzel, který na setkání nepřišel poprvé a rád zavítá také na akci Hrabalovo Kersko. Ve zdech nymburské knihovny jej znají spíše jako pozorovatele, který tiše vnímá atmosféru, než zapáleného řečníka...“

Anebdivadlo uvede v Libici Pábitele

Dramatizace povídek spisovatele Bohumila Hrabala pod názvem Pábitelé bude uvedena v Libici nad Cidlinou. Na pozvání místního divadelního spolku Vojan s ní přijede legendární pražské Anebdivadlo.

Diváci se mohou těšit na čtyři povídky o lidičkách, kteří „cedí skutečnost přes diamantové očko inspirace“.

Dramatizace vznikla už začátkem osmdesátých let a do dnešních dnů má za sebou více než 150 repríz. Režie se ujal dnešní umělecký šéf a režisér Divadla Antonína Dvořáka v Příbrami Milan Schejbal.

„V sedmdesátých letech jsme chtěli dělat divadlo jiného typu. Vybírali jsme si autory, kteří byli pro nás nějakým způsobem zajímaví. Nemohl mezi nimi chybět ani Bohumil Hrabal. Samozřejmě, že jsme tohoto autora četli, vedle oficiálních textů se nám do rukou dostávaly i některé samizdaty. Takže došlo na dramatizaci čtyř spisovatelových povídek z knížky Perlička na dně.

Patřila sem jedna z prvních verzí Hanti, dále Romance o Gastonovi a cikánci, nechyběly povídky Chcete vidět zlatou Prahu s pány Kytkou a Bambou a Pábitelé. V konečném divadelním tvaru jsme použili i povídku Diamantové očko, kterou jsme celou inscenaci zarámovali. Potom nás ale napadlo, že bychom měli mít od autora svolení k divadelnímu uvádění jeho literárního díla. Chtěli jsme ctít autorská práva a také dodržovat základní slušnost. Ohlásili jsme se u Bohumila Hrabala, který tehdy ještě bydlel v Libni. Jako dnes si pamatují, že se řeč tehdy vedla o všem možném. O životě, o kočkách, pivu a podobně, jenom o dramatizaci, o divadle nepadlo ani slovo. Ovšem zdůrazňuji, že to bylo krásné setkání. Strávili jsme s ním opravdu nádherné odpoledne.

Když nastal čas odchodu, tak jsme si uvědomili, že nemáme jeho souhlas. Vzpomínám, že padla otázka, zda mu nebude vadit, když se jeho povídky dostanou na jeviště.

On tehdy odpověděl: „Vy můžete dělat s povídkami co chcete!“ Dodnes mám schovaný papír, na kterém je skutečně napsáno: „Dělejte si se mnou co chcete! Bohumil Hrabal.“ Příprava inscenace nám působila radost, zkrátka nás to všechny dost bavilo. Premiéra se uskutečnila, a to si také pamatují, 19. března 1982 v pražském Junior klubu Na Chmelnici. Nutno si také uvědomit, že to bylo v době, kdy žádná dramatizace jeho textů nebyla k vidění ani náhodou.

Od té doby jsem se k Hrabalovým textům na divadle několikrát a velmi rád vrátil (Obsluhoval jsem anglického krále, Ostře sledované vlaky, Andělské oči). Zkrátka s Hrabalem si nějak rozumím,“ uvedl k inscenaci Milan Schejbal. Pábitelé budou v libickém kulturním domě uvedeni v sobotu 9. dubna od 19 hodin. Pořadatelé velmi rádi uvítají členy Klubu čtenářů Bohumila Hrabala.

Milan Čejka

Hrabal na prknech divadel

Tragikomédie tělesného a lidského dospívání Miloše Hrmu na malém středočeském nádraží v době války

Městské divadlo Mladá Boleslav uvádí v této divadelní sezóně v dramatisaci a režii Ivo Krobot Ostře sledované vlaky.

Hlavní roli Miloše Hrmu dostal Matouš Ruml, výpravčího Hubičku hraje Petr Halíček, přednostu Miroslav Babuský, Mášu Dagmar Teichmannová...

Hant'a v Divadle U stolu

Komorní scéna Centra experimentálního divadla Brno Divadlo U stolu uvedla 24. března loňského roku premiéru Hrabalovy Příliš hlučné samoty. Režii měl opět Ivo Krobot.

Účinkují: Jan Kolařík, Martina Krátká, Kateřina Dostalová, Pavel Zatloukal, Michal Bumbálek, Cyril Drozda, Zdeněk Kluka.

»Jedno z vrcholných Hrabalových děl. Balič papíru Hant'a 35 let ve svém sklepe

balí starý papír a knihy: „v zemi, která patnáct generací umí číst a psát, v bývalém království, kde bylo a je zvykem a posedlostí trpělivě si lisovat do hlavy myšlenky a obrazy, které přinášejí nepopsatelnou radost a ještě větší žal, mezi lidmi, kteří za balík slisovaných myšlenek jsou schopni položit i život“,« píše se v programu divadla.

Paloušův Anglický král

Jako poslední premiéru sezony 2009 - 2010 uvedlo 6. června 2010 Horácké divadlo „Anglického krále“. A slavilo úspěch.

„V jakém vztahu je román ke stejnojmennému představení na prknech Horáckého divadla? Dá se říci, že udržuje vhodnou míru odstupu, nesnaží se o obsáhnutí všech motivů, ale všechno důležité v něm zůstává. Hrabal svým monologem sestaveným z dlouhých souvětí a neustálým úžasným nad magičností reality podporuje zjištěné vnímání i u svého čtenáře. Chce se

vypovídat z příliš velkého množství dojmů najednou, a proto je pro něj každá tečka na konci věty zbytečným zdržením. Stejně prostředky divadlo použít nemůže (Petr Palouš musel všechny dialogy vytvořit). Sahá ale ke způsobům jiným. Představení tak vidíme jako lepoporelo složené z desítek různorodých výjevů, od málem absurdní scény v Hotelu Tichota přes mrazivé zpodobnění života v totalitních režimech až po zklidňující vystoupení zestárlého hrdiny, který na konci cesty nalézá moudrost a klidné naplnění (zralého Dítěte hraje Petr Soumar). Strídání pohledů do velkého světa luxusních hotelů rozzářených křišťálovými lustrami s temnými momenty, kdy je hrdina na dně, zrychlující se a zpomalující tok času - to vše obstarává dojem, kterého spisovatel dosahuje slohem. Divák skoro nemůže vydechnout, ačkoliv od začátku představení do posledního pádu opony uběhnou tři hodiny,“ napsal Jan Typlt v Sedmičce.

Bohumil Hrabal (1914 - 1997)

Když 3. února 1997 zemřel Bohumil Hrabal, zdálo se, že uchování odkazu světoznámého spisovatele zůstane vyhrazeno pouze školním čítankám a literárním vědcům. V Nymburce se však mezi obdivovatele jeho díla zrodila myšlenka založit celorepublikový spolek, který by sdružoval všechny čtenáře Hrabalova díla. V sobotu 21. listopadu 1998 se v Hálkově divadle v Nymburce konalo ustavující shromáždění *Klubu čtenářů Bohumila Hrabala*. Dne 4. září 1999 byl v nymburské městské knihovně otevřen *Literární kabinet Bohumila Hrabala*. Současně se vznikem Klubu byl i založen časopis Nymburský Pábitel. Vrcholem nymburské iniciativy bylo otevření *stálé expozice Bohumila Hrabala v Nymburském muzeu* (Polabské muzeum - Vlastivědné muzeum Nymburk), která byla poprvé zpřístupněna 28. března 1999.

Nymburk zaujímal v Hrabalově životě specifické místo, vždyt' zde prožil 31 let svého života. Nymburk představoval v Hrabalově mysli místo spojené s dětstvím a mládím, místo formování jeho životních postojů, vztahu k umění a literatuře, místo studií, fotbalu i prvních lásek. Hrabala Nymburk silně poznamenal a naopak Hrabal velmi ovlivnil Nymburk.

První léta života 1914 - 1919

Brno a Polná

Bohumil Hrabal se narodil 28. března 1914 v Brně - Židenicích. Maminka Marie Kiliánová žila a vychovávala Bohumila ještě několik let u svých rodičů Tomáše a Kateřiny Kiliánových. Svědkem zásadních okamžiků Hrabalových rodičů bylo až město na českomoravském pomezí - Polná. František Hrabal zde pracoval už od roku 1914, nejprve jako příručí u svého strýce v továrně na sodovky, a posléze od roku 1915 už jako účetní místního pivovaru. Koncem roku 1915 přišla do pivovaru na místo pomocné účetní i Marie Kiliánová. Zakrátko (dne 7. 2. 1916) ve zdej-

ším děkanském kostele společně vstoupili do svazku manželského.

Jak je patrné, Bohumil se narodil jako nemanželský syn. Ostatně i jméno Hrabal převzal malý Bohumil až později. Stalo se tak 26. prosince 1916 po svatbě maminky Marie s Františkem Hrabalem, který dal písemným prohlášením Bohumilu Kiliánovi své příjmení. Francin Hrabal se znal velmi dobře s Marií už v době Bohumilova narození, dokonce byl jeho kmotrem při křtu, jak dokládá farní matrika.

Léta školská 1919 - 1935

Hrabal v Nymburce

Uprostřed léta 1919 se Hrabalovi společně se svými dvěma syny Bohumilem a Břetislavem (nar. 25. září 1917) odstěhovali z Polné. Novým domovem se jim stal Nymburk, kde otec „Francin“ přijal práci účetního v místním pivovaru. Hrabalovi dostávají přidělen služební byt v areálu pivovaru.

Bohumil Hrabal přišel do Nymburka jako pětiletý, brzy jej čekal začátek povinné školní docházky. Místem, kam každé ráno směřovaly v následujících pěti letech Hrabalovy kroky, byla Masarykova národní škola chlapecká. Poté následujících osm (s jednoroční brněnskou přestávkou) let docházel do zdejší státní reálky. V roce 1935 se Bohumil Hrabal zapsal na Právnickou fakultu v Praze. V čerstvém vysokoškolském životě se s příchodem do Prahy probudila touha po vzdělání.

Při četbě Hrabalova díla, kde se vrací ke svému dětství, nabýváme dojmu, že Hrabal vyrůstal v idylickém maloměstě, kde život pozvolna plynul, nenarušován zásahy zvenčí. Hrabal svým dílem vytvořil velký nymburský mýtus o „městečku, kde se zastavil čas“. Opak je pravdou. Nymburk patřil mezi nejdynamičtější se rozvíjející regionální průmyslová centra středního Polabí. Město bylo místem mnoha továren a rozsáhlých železničních dílen. Kvetl zde bohatý kulturní, spole-

čenský i sportovní život. V Nymburce žilo a vyrůstalo hned několik básnických osobností: Otakar Theer, Valdemar Vyleťal a Jan z Wojkowitza a z mladší generace Vlastimil Zakouřil, Jiří Kulhánek a Karel Marýsko.

Nymburská básnická léta 1935 - 1949

Druhá světová válka přeřala jednu historickou epochu. Dne 17. listopadu 1939 přistoupili nacisté k uzavření vysokých škol, když předtím krvavě potlačili demonstraci z 28. října. Bohumil Hrabal nejprve pracoval jako koncipient u notáře JUDr. Josefa Možuty v Nymburce. V roce 1942 nastoupil jako pomocný dělník na železniční stanici Kostomlaty nad Labem šest kilometrů od Nymburka. Podbíječem kolejnic dlouho nezůstal, od prosince 1943 navštěvoval kurz výpravčích v Hradci Králové. Po složení teoretických zkoušek na výpravčího nastoupil na podzim roku 1944 jako „záškolák“ na nádraží v Dobrovici. Po složení i praktické části zkoušek byl přidělen už jako skutečný výpravčí zpět do Kostomlat. Až po skončení druhé světové války se mohl Hrabal navrátit na práva. První zaměstnání si našel jako pojišťovací agent a v roce 1947 přešel na místo obchodního cestujícího.

Práva jej podobně jako studia na nymburské reálce příliš nepřitahovala, ale už u něho neshledáváme středoškolský nezáměr o vzdělání. Bohumil propadl čtenářské vášni. Záběr jeho četby překvapuje svou šíří a hloubkou. Po letech četby a studia spojeného se spisovatelovou fenomenální pamětí se Hrabalova erudice na poli filozofie, výtvarného umění a literatury stávala příslovečnou. Přezdívka „doktor“, které se Hrabalovi dostalo od blízkých přátel v 50. letech byla nejen upomínkou na vysokoškolský titul, ale rovněž skutečnou poklonou.

Ve 2. polovině 40. let se Bohumil opět chystal literárně vystoupit (před rokem 1939 si pro vlastní potěšení sestavil své básně do sbírek *Dni a noci* a *Obrázky bez rámu*)

- vlastním nákladem chtěl vydat výběr básní *Ztracená ulička*. A opět mu to doba neumožnila. Brzy po Únoru 1948 Hrabal ztratil i zaměstnání. Po ročním obtížném hledání uplatnění nastoupil v srpnu 1949 na „dvouletou brigádu“ do kladenských hutí. Nikoliv jako právník, ale jako obyčejný dělník.

Léta pražská 1949 - 1962

Dozrání umělce

Mnohokrát již bylo napsáno, že padesátá léta jsou nejpozoruhodnějším obdobím Hrabalova uměleckého vývoje. Podmínky a okolnosti Hrabalova literárního zrání zůstávaly čtenářům utajeny. Na počátku padesátých let se absolvent právnické fakulty živil náročnou fyzickou prací. S nástupem do kladenských hutí přestal být Nymburk (definitivně od roku 1950) Hrabalovým domovem. Útočiště si našel Bohumil v bývalé kovářské dílně v Praze - Libni. Kladno opustil Hrabal po pěti letech v roce 1954 a ve stejném roce nastoupil k podobně fyzicky namáhavé práci ve Sběrných surovinách. I zde setrval pět let. Dalším zastavením se Hrabalovi v roce 1959 stalo Divadlo S. K. Neumannova (dnes Divadlo pod Palmovkou). Byl přijat na místo kulísáka. Spisovatelem „na volné noze“ se konečně stal 1. ledna 1962, na svou první oficiálně vydanou knihu si však musel počkat ještě jeden rok.

Spisovatelovo nitro je nutné hledat za těmito holými skutečnostmi. Hrabal si žil vlastním životem, který si nenechával ničtí vnějšími omezení. Navzdory těžké manuální práci, navzdory nemožnosti publikovat, prožíval jedno ze svých nejšťastnějších životních období. Na množství jeho děl inspirovaných právě padesátými léty je to znát: *Jarmilka*, *Inzerát na dům, ve kterém už nechci bydlet* (Kladno), *Příliš hlučná samota* (Sběrné suroviny), *Něžný Barbar* (fascinace Libní a vzpomínka na přátele) i *Svatby v domě* (osobní život). I když Hrabalovo dílo je veskrze apolitické, přesto se čtenáře při četbě děl z 50. let děsivě dotýká mrazivá atmosféra stalinské éry.

Ličení osudů Bohumila Hrabala v 50. letech by nemohlo být úplné, kdybychom se nezmiňovali o přátelství s výtvarníkem Vladimírem Boudníkem, filozofem Egonem Bondym a zejména o vstupu ženy Elišky „Pipsi“ Plevové do spisovatelova života, se kterou se v roce 1956 oženil. Spokojené manželství dalo Hrabalovu životu řád a směr.

Bohumil Hrabal spisovatelem (1963 - 1970)

Šedesátá léta se zapsala do československých dějin nebyvalým uvolněním poměrů. Vůdčími osobnostmi spisovatelské obce byli Ludvík Vaculík, Josef Škvorecký, Milan Kundera, Ivan Klíma, Václav Havel, Jiří Gruša, Vladimír Páral a také Bohumil Hrabal.

Teprve v lednu roku 1963 vyšla Hrabalovi první kniha - sbírka povídek *Perlička na dně*. V březnu roku 1964 následovala druhá sbírka povídek *Pábitel*. Obě dvě knihy se ihned po vydání setkaly s mimořádnou přízní čtenářstva. Bohumil Hrabal na sebe upoutal pozornost a literárními kritiky byl pasován na nejvýraznější zjev dobové prózy. Čtenáři byli od počátku fascinováni Hrabalovým způsobem psaní, volbou témat, viděním života kolem sebe a konečně jazy-

kem a slovníkem. Po dlouhých letech, kdy psal jen „do šuplíku“ a pro několik přátel, vydával v letech 1963 - 1968 alespoň jednu knihu ročně. Ještě v roce 1964 následovala první novela *Taneční hodiny pro starší a pokročilé*. O rok později vyšla slavná novela *Ostře sledované vlaky* a také sbírka povídek *Inzerát na dům, ve kterém už nechci bydlet*, v roce 1966 už výbor povídek *Automat svět* a roku 1967 *Toto město je ve společné péči obyvatel*. Období uvolněných poměrů uzavírají *Morytáty a legendy* (1968). *Domácí úkoly* a *Poupata* už po srpnu 1968 vyjít nesměly a celý náklad byl roku 1970 skartován.

V šedesátých letech se dočkal Hrabal zaslužené slávy a zákonitě se ocitl ve víru přednášek, zahraničních cest a interview pro domácí i zahraniční periodika. Uvnitř byl Hrabal už nachystán udělat další krok na své literární pouť. Dospěl k rozhodnutí opustit novely a povídku i náměty z úzkostné atmosféry 50. let. Před Hrabalem stála výzva stvořit velký román a s věkem hledal inspiraci i v jiném prostředí než v pražské dělnické periférii. Úmrtím nejbližších, otec František zemřel roku 1966, vzor „pábitel“ strýc Pepin roku 1967 a matka Marie Hrabalová roku 1970, předznamenala další kapitolu Hrabalovy literární tvorby - etapu vzpomínání na dětství, rodiče a Nymburk. Ta přišla již za zcela změněné politické situace v Československu.

Léta normalizační (1970 - 1989)

Tanky „bratrských“ vojsk zcela změnil život v Československu. Skončil pokus o demokratizační reformy a nastal návrat k tvrdému autoritativnímu režimu. Bohumil Hrabal se ocitl na okraji oficiální literatury. Sám sebe i své kolegy označil termínem „spisovatelé v likvidaci“. Hrabal stále častěji hledal útočiště uprostřed borovicových lesů v Kersku, kde roku 1965 koupil na doporučení spisovatele Adolfa Branalda chatu. Roku 1970 v Kersku vznikly *Postřiziny* a *Rukověť pábitelského učně*, díla inspirovaná vzpomínkami na nymburské dětství. V horkém létě 1971, za pouhých 18 dní, napsal Hrabal svůj největší epický román *Obsluhoval jsem anglického krále*. V roce 1973 dokončil Hrabal práci na další nymburské próze *Městečko, kde se zastavil čas*. Ve stejném roce si Hrabal vzpomínal na svá bohémská léta v díle *Něžný Barbar*. V roce 1975 Hrabal pracoval na knize povídek z Kerska *Slavnosti sněženek*. A nakonec v roce 1976 dospěl ke svému vrcholu v rapsodii *Příliš hlučná samota*.

Podobně jako v 50. letech, tak i v první polovině 70. let psal Hrabal bez možnosti spatřit své čerstvě dopsané texty na knižních pultech. Režim se však Hrabala dlouhodobě umlčel nepodařilo. Nejprve začaly roku 1973 vycházet nové Hrabalovy knihy v samizdatu, poté v exilu a nakonec od roku 1976 i oficiálně. V roce 1976 vycházejí *Postřiziny*, o dva roky později *Slavnosti sněženek*, rok nato *Krasosmutnění* a roku 1981 *Harlekýnovy milióny* (celá trilogie nesla název *Městečko u vody*). Bohužel, prázdná těchto textů *Městečko, kde se zastavil čas* se k čtenářstvu v době normalizace nedostalo.

Hrabal vystupoval na veřejnosti také prostřednictvím divadla a filmu. Na komorních divadelních scénách se hrály divadelní hry, jejich námětem byly Hrabalovy knihy. Ještě

většího ohlasu se dostalo filmovým adaptacím. Již v 60. letech Jiří Menzel realizoval oskarové *Ostře sledované vlaky* (1966) a trezorové *Skřivánky na niti* (1969). Později se k Hrabalově tvorbě vrátil a natočil divácky veleúspěšné *Postřiziny* (1980) a *Slavnosti sněženek* (1983).

V uměleckém rozletu Hrabal pokračoval i v 80. letech. Celá první polovina dekády byla vyplněna prací na nejrozsáhlejším Hrabalově díle *Svatby v domě*. V tomto díle Hrabal složil poklonu své ženě Elišce, jejíž portrét v jeho prózách dosud chyběl. Texty byly pro tehdejší normalizační režim příliš provokující, a proto až do roku 1989 oficiálně nevyšly. Odmítnutá trilogie (*Svatby v domě*, *Vita Nuova* a *Proluky*) byla však nadšeně přijata samizdatovými i exilovými nakladateli.

Trilogií *Svatby v domě* vyvrcholilo Hrabalovo románové období. Od dokončení poslední části trilogie se Hrabal na tři roky odmlčel. Za ztrátou chuti do psaní bezpochyby stálo několik tragických osobních ran. V roce 1987 zemřela Eliška Hrabalová i bratr Břetislav a o rok později celoživotní přítel Karel Marysko. K rozpadu Hrabalova vnitřního světa přispělo i zboření libeňského domu na jaře roku 1988.

Poslední léta života (1989 - 1997)

„Sametová revoluce“ smetla normalizační režim jak domeček z karet. Pro Hrabala osobně přišla revoluční změna možná už pozdě, nemoci spojené s věkem na něj už silně doléhaly a již neměl dostatek sil pro realizaci všech svých tužeb. Pro jeho dílo však sametová revoluce znamenala novou renesanci. Knihy Bohumila Hrabala na počátku 90. let zaplavily český knižní trh.

Hrabalovi se na počátku 90. let stalo psaní útekem ze samoty i výrazem sebezáchovy. Téměř každý měsíc dokončuje jeden kratší text. V rychlém sledu bylo vydáno šest knižních souborů *Listopadový uragán* (1990), *Ponorné říčky* (1991), *Růžový kaválr* (1991), *Aurora na měččině* (1992), *Večerníčky pro Cassia* (1993) a *Texty* (1994). Těmito texty se jako červená nití linou Hrabalovy meditace o útrapách stáří, o tíži samoty, o myšlenkách na sebevraždu, o literárních láskách, ale také o proměnách na politické scéně.

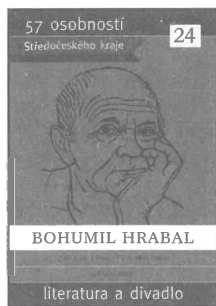
Kruh života se v 82 letech začal uzavírat. Od počátku prosince 1996 byl hospitalizován v pražské nemocnici. Pomalu se začal loučit s přáteli i se životem. S literaturou se rozloučil už dříve. Od roku 1995 nevtáhl na psací stroj. Pozemská pouť Bohumila Hrabala se uzavřela pádem z pátého patra nemocničního pokoje dne 3. února 1997. Nyní už jej čekal jen věčný posmrtný život...

Epilog

Prožitky Bohumila Hrabala vlastně představují osudy člověka, který prožil složité 20. století. Spisovatel se narodil ještě v časech panování Františka Josefa I., zažil dvě světové války a dva totalitní režimy. Dokázal osobitým způsobem reflektovat dojmy a zkušenosti, které jsou blízké všem lidem. Bohumil Hrabal se svým humanistickým dílem zařadil mezi velikány světové literatury. Přestože psal jazykem nikterak početného českého národa, dokázal obsahem a myšlenkovým nábojem svých děl uchvátit čtenáře bez rozdílu hranic. **PhDr. Pavel Fojtík**

Osobnost tohoto formátu by si zasloužila víc prostoru

Brožurky, jimž hodně chybí

Středočeský kraj vydal v roce 2009, ale až nyní se dostala do oběhu, řadu biografických brožurek sedmapadesáti osobností. Na první pohled pěkné tisky, které by se mohly stát i sběratelským artiklem a protože

jsou brožurky k máni v jednotlivých muzeích ve středních Čechách, kam ta která osobnost přísluší, i důvodem k jejich navštívení, a tedy i k rozvoji cestovního ruchu. Kdyby ovšem neměly několik zásadních nedostatků.

Já osobně jsem hned při prvním kontaktu otočil brožurku a na zadní straně (mimo chodem prázdné) jsem hledal seznam všech padesáti sedmi osobností, abych se dozvěděl, které to jsou. Neškodila by ani mapa k získání informace, kde který člověk má muzeum či expozici. Nenašel jsem nic z toho.

Tiráž je do sešitku vlepena na malém papírku, chybí na ní údaje o nákladu a není uveden autor (obecná formulace „kolektiv autorů“ mi nic neříká). Nejzásadnějším problémem ovšem je, že zadání omezilo autory na určitý, předem daný počet znaků a osm stránek formátu A5, takže informace o popisovaných osobnostech jsou značně kusé. Kromě kresby portrétu té které osobnosti na titulní straně, neobsahuje brožura žádné obrázky ani fotografie.

Pod číslem brožurky 24 s vymezením „literatura a divadlo“ najdeme Bohumila Hrabala a za anonymním „kolektivem autorů“ se skrývá PhDr. Pavel Fojtík, historik nymburského muzea, nynější místostarosta města Nymburka. Text je napsán zasvěceně, leč osobnost tohoto formátu by si zasloužila třikrát, možná pětkrát více prostoru. Původní Fojtíkův text měl 782 řádek, použitý 171. Ten přetiskujeme na str. 2 a 3.

Na internetu, na webu Středočeské galerie, jsem našel více podrobností, dokonce i s pravopisnou chybou (muzeích):

„Projekt „57 osobností Středočeského kraje“ představuje veřejnosti význačné umělce, vědce, panovníky, církevní představitele, politiky a sportovce, kteří ze středních Čech buď pocházeli, nebo k nim našli v průběhu života významný vztah.

Kromě této stránky je každé z osobností věnována samostatná brožura se čtivě a přehledně zpracovaným životopisem (vychází samostatně v češtině a angličtině), skládáčka se zhuštěnou verzí základních životopisných dat (vždy v češtině, angličtině, němčině a francouzštině) a pohlednice s portrétem a základními údaji (pouze v češtině). Uvedené materiály naleznete v muzeích, pamětních síních a galeriích Středočeského kraje, kde se zároveň nacházejí i sbírky a expozice, vztahující se k jedné či více uvedeným osobnostem. Seznam institucí naleznete na samostatném odkazu.

Přejeme Vám příjemné objevování krás Středočeského kraje, jeho (nejen) padesáti

sedmi významných osobností a všech míst, která si jejich dílo připomínají.“

Pro případné zájemce jsem vypsál i seznam oněch sedmapadesáti osobností:

Jean Baptiste Gaspard Debureau, 2. Jiří Voskovec, 3. Olfa Scheinpflugová, 4. Jakub Krčín z Jelčan a Sedlčan, 5. Petr Parlér, 6. Jan Palach, 7. Jiří z Poděbrad, 8. Svatá Ludmila, 9. Svatý Prokop, 10. Svatý Václav, 11. Svatý Vojtěch, 12. Antonín Dvořák, 13. Bedřich Smetana, 14. František Kmoch, 15. Jan Dismas Zelenka, 16. Jakub Jan Ryba, 17. Jan Ladislav Dusík, 18. Jarmila Novotná, 19. Josef Slavík, 20. Josef Suk, 21. František Benda, 22. Václav Talich, 23. Karel IV., 24. Bohumil Hrabal, 25. František Nepil, 26. Jan Drda, 27. Jaroslav Seifert, 28. Jiří Orten, 29. Josef Kajetán Tyl, 30. Josef Svatopluk Machar, 31. Karel Čapek, 32. Mikuláš Dačický z Heslova, 33. Ota Pavel, 34. Václav Beneš Třebízský, 35. Zikmund Winter, 36. Antonín Čermák, 37. František Palacký, 38. Jan Masaryk, 39. Tomáš Garrigue Masaryk, 40. Karel Wittgenstein, 41. Václav Klement, 42. Vojtěch Lanna, 43. Eva Bosáková, 44. František Šťastný, 45. Josef Lada, 46. Matěj Rejsek, 47. Václav Rabas, 48. Zdenka Braunerová, 49. Cyril Bouda, 50. František Drtikol, 51. Josef Sudek, 52. Petr Jan Brandl, 53. Bedřich Hrozný, 54. Joachim Barrande, 55. Tycho de Brahe, 56. Josef Jungmann, 57. Jan Josef Václav Radecký z Radče.

Budete-li mít zájem, více podrobností naleznete na www.57osobnosti.cz.

Jan Řehounek

Za záchranu Automatu Svět

Vážení! V neděli 10. října jsem se bezděčně stal svědkem mimořádné předvolební demonstrace. Npropagovala nějakou stranu či politiku, ale byla namířena proti nim, konkrétně proti těm, kteří do říjnových voleb minulého roku seděli na radnici Prahy 8. Mluví jim dávali za vinu, že nedokáží najít a přimět k péči o vlastní majetek jakousi italskou firmu, která před několika lety koupila budovu někdejšího Paláce Svět v Praze - Libni.

Bohužel jsem se nemohl zdržet, spěchal jsem na vlak do Ostravy, v Libni jsem se jen na hodinku zastavil po své služební cestě, chtěje se podívat na tzv. Hrabalovu zeď.

Ostatně právě Bohumil Hrabal byl tím, jehož jméno bylo při demonstraci skloňováno ve všech pádech, vždyť právě on ve své stejnojmenné povídce proslavil Automat Svět. Miliony Hrabalových čtenářů na celém světě o něm čtou, absolutní většina jich však netuší, že nyní je uzavřený a zchátralý.

Je to ostuda celého našeho kulturního národa!

Tyto řádky poslal mailem Nymburskému pábiteli „Jan Kubeček, milovník díla Bohumila Hrabala“ z Ostravy v pondělí 11. října. Ve stejný den vyšel v Lidových novinách na straně 28 v rubrice „Lidé“ následující článek:

Zchátralý Svět si Hrabal nezaslouží, volali Pražané

PRAHA: Před chátrající budovou Paláce Svět v pražské Libni, který je znám z díla Bohumila Hrabala, se včera dopoledne sešlo na 150 lidí. Vzpomínali na Hrabala, zašlou slávu domu a podepisovali petici, aby tak vyjádřili nesouhlas se současným stavem památky.

Organizátoři akce prý po volbách předají petici novým místním zastupitelům. Petice žádá starostu městské části Praha 8, aby přiměl vlastníka památky něco s ní udělat. Budova totiž patří nedostupné italské firmě se sídlem na Bahamských ostrovech.

Happening uspořádala lékařka Eva Tomková, která má nedaleko Paláce Svět ordinaci dětské psychiatrie. „Jezdím denně okolo a strašně mi to vadí,“ uvedla.

Na Hrabala a staré časy Automatu Svět a Kina Dukla zavzpomínali například spisovatelův přítel a hráč na harmoniku Josef Čechil, sochař Aleš Hnízdil nebo chartistka Dana Němcová...

...Palác Svět, zábavní komplex s kinem, kavárnou, restaurací a čtyřiceti byty, stojí od roku 1936. Zchátralá stavba byla navíc poničena při povodních před osmi lety. (čtk)

Domníváme se, že ač toto připomenutí Bohumila Hrabala a jeho Automatu Svět bylo sice navosot dobré a prospěšné, nebude mít kýžený výsledek. Naše zákony totiž představitelům městských samospráv nedávají žádné prostředky, jimž by mohli jakkoliv přimět vlastníka objektu, zvláště jde-li o zahraniční společnost, který nechce spolupracovat, aby svůj majetek spravoval. Škoda, přeškoda! Legendární Automat Svět po dalších několika letech chátrání zmizí z povrchu zemského. Nicméně v díle Bohumila Hrabala bude žít dál.